

Optimizmus a harmadik hullám árnyékában

A lakosság gazdasági helyzetértékelése és a kormánypárt támogatottsága

A 21 Kutatóközpont havonta megjelenő cikksorozata

2021 április

Összefoglaló

A 21 Kutatóközpont 2021 [márciusában havi elemzési sorozatot](#) indított, amelyben a lakossági gazdasági várakozások és egyes fontos, az ország finansziális, társadalmi helyzetét befolyásoló pénzügyi változások és a mindenkori kormánypártok támogatottságának összefüggéseit vizsgálja.

A 2021 február és március közötti javuló tendenciát követve a fogyasztói bizalmi index további emelkedést mutat, áprilisban 8 százalékpontot ugrott a mutató. Az [egy éves csúcsot elérő érték](#) azonban még így is lényegesen elmarad a 2020-as év elején mért adatoktól. A kormány népszerűsége viszont nem követte ezt az ugrást, nem történt elmozdulás a márciusi adathoz képest. Míg a járvány első hullámában nagyon szélesre nyílt az olló a fogyasztói bizalmi index és a kormány támogatottsága között, áprilisban az index emelkedése nem generált változást a kormánypárt népszerűségében, ezáltal a két adat elkezdett korigálni, a különbség csökkenésével a járvány előtti állapotot közelítve.

A rendkívüli állapotot 2020 tavaszán és 2021 január és március között az úgynevezett *rally around the flag* effektus is okozhatta: a válság elején hagyományosan erősödik a vezetésbe vetett bizalom. Az egészségügyi válság enyhülésének perspektívája ily módon egyszerre jó és rossz a kormánynak: jó, mert javítja a lakossági várakozásokat, ugyanakkor rossz is, mert a válsághelyzet idején tapasztalt türelem és extra bizalom erodálódik. Mivel a kormánypárt támogatottsága nem változott, ezért a két hatás kiegyenlíthette egymást.

Elemzés

A lakossági gazdasági várakozások és helyzetértékelés és a mindenkori kormánypártok támogatottsága között erős összefüggés áll fenn Magyarországon. A 21 Kutatóközpont 2021 [márciusában havi elemzési sorozatot](#) indított, amelyben a lakossági gazdasági várakozások és egyes fontos, az ország financiális, társadalmi helyzetét befolyásoló pénzügyi változások és a mindenkori kormánypártok támogatottságának összefüggéseit vizsgálja.

Előzmény

A 21 Kutatóközpont 2020 nyarán publikálta első, idősoros adatokon [alapuló elemzését](#) a lakosság és az üzleti szféra gazdasági várakozásainak, helyzetértékelésének és a mindenkori kormánypárt(ok) támogatottságának összefüggéseiről. Az elemzésben a [GKI Gazdaságkutató Zrt. havonta publikált](#), kérdőíves kutatáson alapuló gazdasági indexeit vette alapul: az üzleti és a fogyasztói bizalmi indexet.

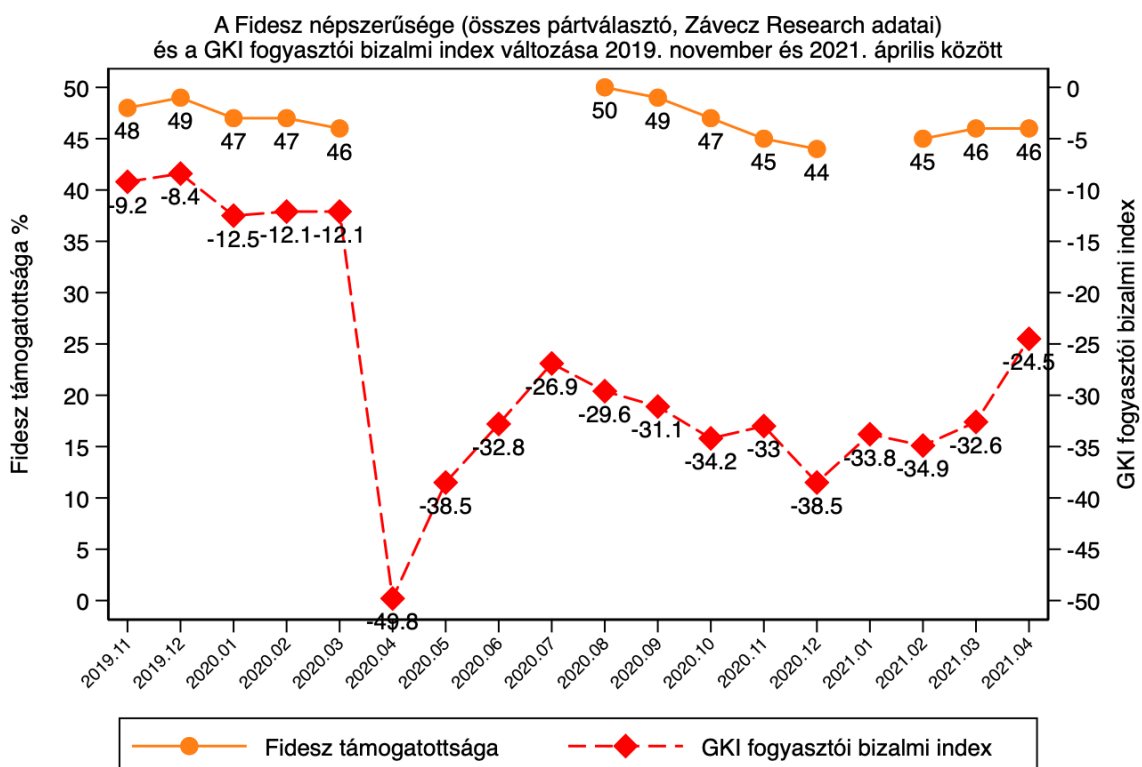
A 21 Kutatóközpont statisztikai elemzése kimutatta, hogy a fogyasztói bizalmi index erősen meghatározza a mindenkori kormánypártok támogatottságát: minél kedvezőbbek a gazdasági várakozások, annál többen voksolnának a mindenkori kormánypártokra. Az elemzés arra is rámutatott, hogy a fogyasztói bizalmi index legutoljára 2013 nyarán volt olyan gyenge, mint 2020 május-júniusban és akkor a kormány támogatottsága 10 százalékponttal volt alacsonyabb a pártválasztók között. A 21 Kutatóközpont elemzői a tanulmányban arra a következtetésre jutottak, hogy a Fidesz-KDNP népszerűsége jelentős részben az egészségügyi válság mértékén, valamint az azzal esetlegesen járó gazdasági válság mértékén fog múlni.

Friss tendenciák

A 2021 február és március közötti javuló tendenciát követve a fogyasztói bizalmi index további emelkedést mutat, áprilisban 8 százalékpontot ugrott a mutató. Az [egy éves csúcsot elérő érték](#) azonban még így is lényegesen elmarad a 2020-as év

elején mért adatoktól. A kormány népszerűsége viszont nem követte ezt az ugrást, nem történt elmozdulás a márciusi adathoz képest.

Korábbi időszakot vizsgálva a mindenkori kormányok népszerűsége és a fogyasztói bizalmi index idősoros adatok alapján szorosan együtt mozog. Márciusi elemzésünkben bemutattuk, hogy 2020 tavaszáig enyhe csökkenést mutatott a két adat, de a koronavírus első hulláma megváltoztatta a mutatók viszonyát. Az alábbi ábrán egyértelműen látszik, hogy szétvált egymástól a két érték: a zuhanó gazdasági helyzetértékelés 2020 tavaszán még nem járt a kormánytól való elfordulással, a járvány gazdasági károsultjainak nagy többsége ekkor még nem hibáztatta a kormányt. A második őszi hullám idejére visszaállt a kapcsolat az értékek között. Tükrözve a járványhelyzet okozta pesszimista hangulatot a fogyasztói bizalmi index 2020 második félévében folyamatosan csökkent, 2020 decemberében érte el az (eddig) mélypontot, majd azóta 2021 első negyedében tapasztalható minimális ingadozás után a fogyasztói bizalmi index egyértelmű növekedést mutat a második negyedév kezdetére. A Fidesz népszerűsége szorosan követte a gazdasági helyzetértékelés görbáját lefelé a 2020 decemberi mélypontig, majd felfelé is, amikor megfordult a tendencia, és enyhe emelkedés következett az első negyedévben.

Forrás: Závecz Research Piac- és Társadalomkutató Intézet
GKI Gazdaságkutató Zrt.

A [koronavírus harmadik hullámának tetőzése közbeni fokozatos nyitás](#) lehetősége áprilisban a lakosság körében optimistább helyzetértékelést eredményezett összességében a gazdasági helyzettel kapcsolatban. Ennek következtében újabb érdekes tendencia figyelhető meg az index és a párt támogatottsága között, de más irányú és mértékű, mint a 2020 tavaszán tapasztalt szakadéskor, és a korábbi együtt mozgás során látott ingadozáskor. A 2020 decemberi adathoz képest áprilisra a bizalmi index 14 százalékpontot emelkedett, a márciusban mérthez viszonyítva 8 százalékpontot, míg tavaly év végéhez képest a Fidesz népszerűsége csak 2 százalékponttal nőtt, és nem történt változás a márciusban mért népszerűséghez viszonyítva.

A márciusi tanulmányunkban megállapított rendkívüli helyzetben változás történt. A járvány első hullámában nagyon szélesre nyílt az olló a fogyasztói bizalmi index és a kormány támogatottsága között, a márciusi pesszimista gazdasági helyzetértékelés historikusan mindig jóval alacsonyabb kormányzati népszerűséghez vezetett, mint amit akkor tapasztaltunk. Áprilisban a fogyasztói bizalmi index emelkedése nem generált változást a kormánypárt népszerűségében, ezáltal a két index elkezdett korrigálni, zárul az olló a két mutató között, a különbség csökkenésével a járvány előtti állapotot közelítve.

Az okokról

A fogyasztói bizalmi index és a kormánypárt népszerűsége közötti szoros összefüggés ellenére az elmúlt hónapban az index nem húzta magával a népszerűségi adatot, ami az elemzés során vizsgált adatsort figyelembe véve (egyelőre) kiugró eset. Márciusban az előző év tendenciáinak elemzése során arra a következtetésre jutottunk, hogy a fogyasztói index ingadozása egyenes következménye lehet a járványhelyzet alakulásának, a választók által a kormány járványügyi teljesítményére adott értékelésnek. A járványhelyzettel összefüggésben a márciusi várakozástól eltérően az áprilisi adat (egyéves csúcsérték) kedvezőbb lett, mint az előző havi. A teljes képet nézve nem változott a márciushoz képest a kormánypárt támogatottsága, de a lakosság [áprilisban összességében elégedettebb](#) (60-as átlagpont 100-as skálán) a kormány járványkezelésével, a gazdasági válság kezelését viszont alacsonyabbra (53 pont) értékelték.

Érvényes továbbra is az a megállapítás, hogy nem önmagában a [kirívó halálozási vagy fertőzöttségi adatok](#) befolyásolhatják a lakossági értékelést (április elején mindössze [harmaduk tudta az áldozatok számát](#)), hanem inkább a mindennapi életükre ható folyamatok alakítják: a kormány által kitűzött [átoltottsági adatok](#) elérése és főként az ehhez kötött fokozatos nyitás perspektívája. A korlátozások feloldásának, a gazdaság újranyitásának egyik fontos eredménye lehet a pozitív munkaerőpiaci fordulat, a foglalkoztatás javulása, főként a járvány miatt nehéz helyzetbe került ágazatok esetében. Ezzel összefüggésbe hozható, hogy a fogyasztói bizalmi index esetében április hónapban a GKI részletes elemzése alapján a munkanélküliségtől való félelem az év elejéhez képest jelentősen csökkent. A lakosság a saját pénzügyi helyzetét és a magyar gazdaság jövőbeli helyzetét márciushoz képest javulónak értékelte. A gazdaság kilábalásában és tényleges növekedésében fontos szerepet játszhat a halmozódó lakossági megtakarítás és az elhalasztott fogyasztás, ami a fogyasztói index részadataiból is látszik: a lakosság a nagy értékű tartós fogyasztási cikkek jelenlegi vásárlási lehetőségét a márciusinál kissé rosszabbnak, a következő egy évre vonatkozót jelentősen javulónak értékelte. A fogyasztói bizalmi index és a kormánypárt támogatottságának havi ingadozását úgy tűnik az infláció közvetlenül nem befolyásolja. Az infláció és a maginfláció tavaly tavasszal volt nagyobb, ősszel pedig kisebb, amikor mindkét vizsgált mutató lejtmenetben állt. A fogyasztásra és az általunk elemzett két mutatóra természetesen hatással lehet az infláció alakulása (növekedés várható), az ezzel kapcsolatos lakossági várakozás (a GKI adatok alapján márciusban kissé tovább erősödött), illetve a várható beszűkült kínálat okozta komoly mértékű áremelkedés.

A *rally around the flag* effektus miatt lehetett a tavalyi mélyponton és idén január és március között is viszonylag magasan a kormány támogatottsága: a válság elején hagyományosan erősödik a vezetésbe vetett bizalom, az emberek ekkor még nem a felelőst, hanem a megoldást keresik. Ebből az is következik, hogy az egészségügyi válság enyhülésének perspektívája egyszerre jó és rossz a kormánynak: jó, mert javítja a lakossági várakozásokat, ugyanakkor rossz is, mert a válsághelyzet idején tapasztalt türelem és extra bizalom erodálódik. Mivel a kormány támogatottsága nem változott, ezért a két hatás kiegyenlíthette egymást.

Készítette: 21 Kutatóközpont

Készült: 2021.04.30. Budapest

Borítókép: Unsplash – Mathieu Stern